

Nr 646/1992

Given i Helsingfors den 20 juli 1992

Lag

om ändring av vattenlagen

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i vattenlagen av den 19 maj 1961 (264/61) 4 kap. 2 § 2 mom.,

ändras 1 kap. 8 § 2 mom., 18 § 2 mom. och 30 § 1 mom., 4 kap. 1 § 1 mom. samt 3 och 8 §§, 9 kap. 15 § 2 mom. och 18 § 2 mom., 10 kap. 6 § 2 mom. samt 27 § 2 och 4 mom., 15 kap. 12 §, 16 kap. 25 § 2 mom., 17 kap. 1 § 2 mom. samt 2 § 2 och 3 mom., rubriken för 20 kap., 20 kap. 5 § 1 mom., 6 § 1 mom., 7 § och 8 § 2 mom. samt 21 kap. 4 § 1 mom.,

av dessa 1 kap. 30 § 1 mom., 9 kap. 15 § 2 mom., 10 kap. 6 § 2 mom. samt 27 § 2 och 4 mom., 16 kap. 25 § 2 mom., 17 kap. 1 § 2 mom. samt 2 § 2 och 3 mom. sådana de lyder i lag av den 30 april 1987 (467/87), samt

fogas till 2 kap. 31 § ett nytt 4 mom., till 4 kap. nya 1 a, 2 a, 3 a och 8 a §§, till 6 kap. 12 § ett nytt 2 mom., till 16 kap. en ny 7 a §, till 19 kap. 5 a §, sådan den lyder i lag av den 20 maj 1988 (453/88) ett nytt 3 mom., till 19 kap. 7 §, sådan den lyder delvis ändrad genom lag av den 10 mars 1989 (236/89), nya 2 och 3 mom., varvid det nuvarande 2 mom. blir 4 mom., till 20 kap. 5 § nya 2 och 3 mom., varvid det nuvarande 2 mom. blir 4 mom., till 21 kap. en ny 3 a § och till kapitlets 8 a §, sådan den lyder i nämnda lag av den 20 maj 1988, ett nytt 2 mom. som följer:

1 kap.

Allmänna stadganden

8 §

I en älv eller bäck, som till hälften tillhör två skilda fastigheter eller två områden som är gemensamma för flera fastigheter, har vardera halvans ägare rätt till lika stor del av det däri rinnande vattnet.

18 §

Om tagande av grundvatten eller någon annan åtgärd som avses i 1 mom. förorsakar en sådan påföljd i vattendraget som nämns i 15 § i detta kapitel, skall åtgärden till denna del anses utgöra sådan ändring av vattendrag som anges i den nämnda paragrafen.

30 §

Var och en som lider men av uppslamning, grund eller annan därmed jämförlig olägenhet vid nyttjande av vattendrag har rätt att utan tillstånd även på vattenområde som tillhör någon annan vidta åtgärder som behövs för att undanröja olägenheten och som är avsedda

att förbättra vattendragets tillstånd och möjligheterna att använda det, förutsatt att åtgärden inte orsakar en sådan ändring eller påföljd som nämns i 12-15 eller 19 § i detta kapitel och arbetets utförande inte medför avsevärt men för vattenområdets ägare. Om åtgärden inte är av ringa betydelse skall vattenområdets ägare eller, om vattenområdet tillhör en samfällighets icke konstituerade delägarlag, fiskelaget samt, enligt vad som stadgas genom förordning, vatten- och miljödistriktet eller miljövårdsnämnden på förhand underrättas om att arbetet inleds och på vilket sätt det utförs.

---

2 kap.

Allmänna stadganden om byggande i vattendrag

Anläggningens underhåll och avlägsnande

31 §

Denna paragraf tillämpas även på anläggningar som har byggts med stöd av stadganden som gällde innan denna lag trädde i kraft.

4 kap.

Farleder och andra områden för samfärd i vatten

1 §

Med allmän farled förstås i denna lag en farled i ett vattendrag eller i saltsjön som enligt stadgandena i detta kapitel har inrättats som offentlig farled eller allmän lokal farled.

---

1 a §

Vattendomstolen kan på ansökan av sjöfartsverket bestämma att en sådan del av ett vattendrag som det är nödvändigt att hålla öppen för allmän fartygs- eller båttrafik skall vara offentlig farled. En offentlig farled kan också inrättas i ett vattendrag med kungsådra.

2 a §

Om inrättande av en allmän farled gäller, om inte något annat anges i denna lag, i tillämpliga delar vad som stadgas om byggande i vattendrag och om tillstånd därtill.

3 §

Innan vattendomstolen i enlighet med 1 a eller 2 § inrättar en allmän farled, skall den förvissa sig om att den del av vattendraget som det är fråga om skäligen uppfyller de krav som med beaktande av samfärdseln i vattendraget kan ställas på en allmän farled.

I vattendomstolens utslag skall den allmänna farledens läge anges. Om läget i något avseende bestäms så att det avviker från ansökan, skall sökanden ges tillfälle att inkomma med ett bemötande innan utslaget ges.

I utslaget skall även ingå bestämmelser om sådana åtgärder som avses i 4 och 6 §§, om de med beaktande av 1 mom. behövs för att iståndsätta farleden. Vattendomstolen kan dock

med beaktande av ärendets omfattning eller av någon annan orsak ge ett särskilt utslag om farleden innan den beslutar om ovan nämnda åtgärder. Vattendomstolen bestämmer när en allmän lokal farled, efter att de nödvändiga arbetena utförts, kan tas i bruk. Sjöfartsverket beslutar om ibruktagande av en offentlig farled.

Om inrättande av säkerhetsanordningar i en allmän farled eller på stranden av en sådan gäller förutom stadgandena i detta kapitel dessutom vad som särskilt stadgas om säkerhetsanordningar inom sjöfarten.

En allmän farled skall införas i den vattenbok som nämns i 15 kap. 12 § och i vattendomstolens karta samt på sjöfartsverkets sjökort.

3 a §

Ett lagakraftvunnet utslag om en allmän farled kan på ansökan ändras eller också kan farleden dras in med iakttagande i tillämpliga delar av stadgandena om inrättande av en allmän farled. Om den som underhåller farleden motsätter sig ett yrkande som avser ändring eller indragning av farleden, är en ytterligare förutsättning att farleden eller dess användning förorsakar sådan skada som inte förutsågs när vattenområdet inrättades som farled, eller att förhållandena senare väsentligt förändrats.

Sjöfartsverket kan tillfälligt ändra en offentlig farled, om det är nödvändigt för att upprätthålla sjösäkerheten eller av någon annan viktig orsak.

8 §

För skada, men och annan förlust av förmån, som följer av åtgärder, vilka med stöd av stadgandena ovan i detta kapitel har vidtagits på ett mark- eller vattenområde som tillhör någon annan, eller för rätt att nyttja eller inlösa ett område som tillhör någon annan skall ersättning betalas. Ersättning på grund av att ett vattenområde inrättats som allmän farled eller för att det används som farled skall betalas endast om utnyttjande av enskild fiskerätt förorsakas skada eller sådant fiske som avses i 11 kap. 3 § 7 punkten omöjliggörs eller försvåras eller en anordning eller anläggning som uppförts för att utöva en viss rätt blir onyttig.

8 a §

Om användningen av en farled som inrättats enligt 3 § på förhand kan antas förorsaka skada, men eller annan förlust av förmån som skall ersättas enligt 8 §, skall den som underhåller farleden i utslaget om inrättande av farleden åläggas att betala ersättning för detta. Vattendomstolen kan även besluta att ersättningsbestämmelserna skall justeras separat vid en tidpunkt som bestäms i utslaget. Om skada, men eller annan förlust av förmån som kan uppskattas inte kommer att orsakas, kan vattendomstolen ålägga sökanden att inom en viss tid väcka ett ansökningsmål för fastställande av ersättningar. Ett sådant åläggande hindrar inte den som lider skada att särskilt söka ersättning enligt 11 kap. 8 § 3 mom. hos den som underhåller farleden.

6 kap.

Dikning

12 §

Har någon vid dikning förfarit i strid med stadgandena i denna lag eller bestämmelser som utfärdats med stöd av dem, kan miljövårdsnämnden i enlighet med 20 kap. 7 § besluta om behövliga rättelseåtgärder. Om det är fråga om överträdelse av ett

förbudsstadgande i 1 kap. eller om det i samband med beslutet om rättelseåtgärder blir nödvändigt att avgöra om tillstånd av vattendomstolen behövs eller att avgöra skillnaden mellan dikning och vattenståndsreglering eller blir fråga om iakttagande av vattendomstolens tillståndsbeslut, skall dock 21 kap. 3 § tillämpas. Nämndens befogenheter enligt detta moment hindrar inte heller i andra fall tillämpning av 21 kap. 3 §.

9 kap.

Avledande av vatten för användning såsom vätska och tagande av grundvatten

15 §

Orsakar utnyttjande av tillstånd, som meddelats för en åtgärd som avses i 1 kap. 18 § betydande men som inte förutsattes när tillståndet meddelades, kan tillståndsvillkoren ändras på ansökan av den som lider men eller då det är fråga om allmän fördel, på ansökan av behörig myndighet eller tillståndet indras då det är fråga om väsentligt men. Om ändring av ett tillstånd till följd av förändrade förhållanden gäller 2 kap. 28 §. Ersättning enligt den nämnda paragrafen skall dock inte fastställas, om föreskrifterna om ändring av tillståndsvillkoren eller indragning av ett tillstånd meddelas för undvikande av en sådan påföljd som avses i 1 kap. 22 §.

Allmänna stadganden

18 §

Skall för avledande av vatten från ett vattendrag eller tagande av grundvatten tillstånd av vattendomstolen enligt denna lag sökas och kommer ledningen att dras genom någon annans område, skall i tillståndsutslaget på sökandens begäran intas föreskrifter om hur företaget med beaktande av 1 mom. skall genomföras. Om tillstånd av vattendomstolen inte behövs eller om det saknas föreskrifter i tillståndsutslaget om hur ledningen skall anläggas, kan ärendet, om överenskommelse med områdets ägare inte träffats, föras till miljövårdsnämnden eller, om ledningen kommer att dras genom flera kommuner, på ansökan till vattendomstolen för avgörande.

-----

10 kap.

Avloppsvatten och andra ämnen, som förorena vattendrag

6 §

Den som leder in avloppsvatten i ett dike eller en bäck på annans mark är skyldig att utföra sådana arbeten för utvidgning, iståndsättande och underhåll av bädden som orsakas av avloppsvattnets inledande samt att även se till att inledandet av avloppsvatten inte medför skada som kunde undvikas med skäliga kostnader. Vid behov kan miljövårdsnämnden meddela föreskrifter om hur arbetet skall utföras. Om en sådan föreskrift meddelas för att rätta något som i strid med detta moment gjorts eller underlåtit, gäller 20 kap. 7 §.

-----
27 §

Vattenskyddsavgiften skall betalas till vatten- och miljöförvaltningen och den skall användas för utgifter som åsamkas staten av vattnens skyddande, särskilt av forskningsarbete som utförs för ändamålet.

Vattenskyddsavgiften kan fastställas på yrkande av en myndighet inom vatten- och miljöförvaltningen. Yrkandet skall, om det inte framställts då tillstånd söks, handläggas som ett ansökningsmål. Om förhållandena väsentligt förändras, kan på ansökan av vatten- och miljöförvaltningen eller den betalningsskyldige avgiftens belopp ändras eller avgiften helt avlyftas.

-----
15 kap.

Vattendomstolar

12 §

Vattendomstolen skall föra en vattenbok, i vilken införs uppgifter om utslag i lagskipningsärenden som med stöd av denna lag givits av vattendomstolen, vattenöverdomstolen samt högsta domstolen och högsta förvaltningsdomstolen.

I vattenboken kan även införas uppgifter om avgöranden som givits av de vattenrättsliga tillståndsmyndigheter som föregick vattendomstolen.

Närmare stadganden om uppgifter som införs i vattenboken och användning av den utfärdas genom förordning.

16 kap.

Vattenmålens handläggning i vatten- domstolen

7 a §

De invånare inom företagets verkningskrets, vilkas boende, arbete eller andra förhållanden klart kan påverkas av företaget, och samfund som representerar dem har rätt att, inom den tid som enligt 6 § utsatts, till vattendomstolen inkomma med sina synpunkter med anledning av ansökan.

25 §

Av utslaget skall utfärdas ett exemplar för sökanden och de övriga parter som anhållit därom. En kopia av utslaget skall sändas till vatten- och miljöstyrelsen och vatten- och miljödistriktet samt till miljövårdsnämnderna och de myndigheter som tillställts meddelande om målet under dess handläggning, liksom även till respektive kommuner för att hållas allmänt tillgänglig. Vattendomstolen skall genom offentlig kungörelse i dessa kommuner tillkännage att utslaget har lagts fram. I kungörelsen skall även nämnas när

tiden för ändringssökande utgår. En kopia av kungörelsen skall under känd postadress tillställas de parter och myndigheter som avses i 8 § samt dem som framställt påminnelse och de parter i fråga om vilka vattendomstolen har avvikit från syneinstrumentet.

-----
17 kap.

Ändringssökande

Sökande av ändring i vattendomstols utslag

1 §

I besvärsskriften skall anges det utslag av vattendomstolen som överklagas. Besvärsskriften jämte eventuella bilagor skall i två exemplar inlämnas till vattendomstolen senast den sextionde dagen efter det utslaget avkunnades eller gavs efter anslag eller, om så ej skett, bevisligen tillställdes vederbörande eller behörigen inlämnades till posten, nämnda dag oräknad. Missnöje behöver inte anmälas särskilt.

2 §

Delgivningen med parterna skall, om offentlig kungörelse inte anses nödvändig, ske genom förmedling av stämningsman. Besvärshandlingarna skall sändas till stämningsmannen som skall hålla dem tillgängliga för dem som beretts tillfälle att inlämna bemötande. Staten och myndigheter inom en kommun eller ett kommunalförbund skall dock tillställas ett exemplar av besvärshandlingarna eller kopior av dem per post. Enligt vattendomstolens prövning kan ett exemplar av besvärshandlingarna eller kopior av dem tillställas även andra parter per post genom brev eller mot mottagningsbevis.

Ett skriftligt bemötande skall ges till stämningsmannen, som skall tillställa vattendomstolen handlingarna. De i 2 mom. nämnda myndigheter och parter som fått handlingarna till påseende på annat sätt än genom stämningsmannens förmedling, skall dock inlämna sitt skriftliga bemötande till vattendomstolen. Vattendomstolen skall se till att besvärshandlingarna, ett exemplar av vattendomstolens utslag samt akten i målet tillställs vattenöverdomstolen.

19 kap.

Dikningsförrättning

5 a §

Om en dikningsplan, på basis av vilken en ägoreglering som avses i 1 mom. har verkställts, under dikningsförrättningen ändras eller lämnas utan fastställelse eller om ett vid förrättningen fattat beslut ändras eller upphävs till följd av ändringssökande, skall vatten- och miljödistriktet, sedan beslutet vunnit laga kraft, underrätta lantmäteribyran, som vid behov skall bestämma att en ny ägoregleringsförrättning skall verkställas. Vid förrättningen, som skall verkställas i brådska ordning, skall fastighetsindelningen justeras så att den motsvarar den ändrade dikningsplanen eller, om dikningsplanen har

upphävts, skall fastighetsindelningen om möjligt återställas med iakttagande i tillämpliga delar av lagen om ägoregleringar på grund av vattendragsprojekt. Vad som stadgas i detta moment gäller på motsvarande sätt när en fastställd dikningsplan, på basis av vilken en i 1 mom. nämnd ägoreglering har verkställts, förfaller med stöd av 6 kap. 11 § 5 mom.

7 §

Gäller en dikningsförrättning ett samfällt markområdes icke konstituerade delägarlag, skall delägarlaget med iakttagande i tillämpliga delar av 16 kap. 8 § 3 mom. underrättas om slutsammanträdet. I ett ärende av ringa betydelse kan dock en sådan delägare i samfälligheten som uppenbart annars inte är part i ärendet underrättas.

Om ärendet särskilt kan angå ett vattenområde som tillhör någon annan, skall även vattenområdets ägare eller, om området är samfällt, enligt sakens beskaffenhet fiskelaget, samfällighetens delägarlag eller båda underrättas om slutsammanträdet. Ett vattenområdes icke konstituerade delägarlag underrättas på motsvarande sätt med iakttagande av 2 mom.

-----

20 kap.

Miljövårdsnämnden

5 §

Ett ärende i vilket miljövårdsnämnden enligt 2 § i detta kapitel utövar beslutanderätt anhängiggörs genom en ansökan eller någon annan skrivelse som tillställs nämnden. Andra myndigheter skall på det sätt som stadgas genom förordning underrättas om ärendets behandling. Om en ansökan som avses i 10 kap. 3 § skall under känd postadress de som saken angår underrättas samt ges tillfälle att inkomma med svaromål. Om andra ärenden som avses i 2 § i detta kapitel skall i samma syfte de som saken angår bevisligen underrättas. Svaromålet får inges skriftligen inom en av nämnden utsatt skälig tid. Om nämnden finner det motiverat att hålla muntlig förhandling, kan svaromålet också ges muntligt vid nämndens möte. Tid och plats för mötet skall härvid meddelas parterna samtidigt som den ovan nämnda underrättelsen ges.

Till den del ärendet gäller ett samfällt markområdes icke konstituerade delägarlag, skall om delgivningen i tillämpliga delar iakttas 16 kap. 8 § 3 mom. I ett ärende av ringa betydelse kan dock en sådan delägare i samfälligheten som uppenbart annars inte är part i ärendet underrättas.

I fråga om ett samfällt vattenområde underrättas enligt sakens beskaffenhet fiskelaget, samfällighetens delägarlag eller båda. Ett vattenområdes icke konstituerade delägarlag underrättas på motsvarande sätt med iakttagande av 2 mom.

-----

6 §

Om inte något annat följer av 5 § 4 mom. i detta kapitel, skall nämnden efter att ärendet behandlats och syn vid behov förrättats, avgöra ärendet genom ett beslut, till vilket besväransvisning skall fogas. Beslut som avses i 10 kap. 3 § meddelas efter anslag och det anses ha kommit parterna till kännedom då det meddelades. Om beslut skall dessutom de som saken angår underrättas under känd postadress. Nämndens beslut i andra ärenden skall bevisligen delges parterna. Genom förordning stadgas vid behov om sändande av

beslutet till andra myndigheter.

-----
7 §

Om miljövårdsnämnden med stöd av 6 kap. 7 § eller 12 § 2 mom. eller 10 kap. 6 § 2 mom. eller 9 § bestämmer att ett visst arbete för rättande av en förseelse eller försummelse skall utföras, skall den förelägga en tid inom vilken arbetet skall utföras och föreskriva att arbetet skall utföras vid äventyr att sökanden eller nämnden låter utföra arbetet på den försumliges bekostnad.

I fråga om ärenden som avses i 1 mom. gäller i övrigt viteslagen (1113/90). Om rätten till tvångsutförande har givits sökanden, tillämpas 17 § viteslagen dock endast i fråga om indrivning av kostnaderna.

8 §

Har nämnden fått vetskap om att gällande stadganden eller föreskrifter inte har iakttagits, skall den, om en uppmaning som den givit inte följs, vidta sådana åtgärder enligt 21 kap. 2 och 3 §§ som sakens natur ger anledning till. Förutsätter försummelsen eller förseelsen en särskild utredning, kan nämnden dock underrätta vatten- och miljödistriktet om saken.

21 kap.

Särskilda stadganden

3 a §

I ärenden som avses ovan i 3 § 1 mom. tillämpas viteslagen, om inte annat följer av denna lag.

Vad som ovan i detta kapitel stadgas om denna lag och med stöd av den givna stadganden och bestämmelser gäller på motsvarande sätt tidigare stadganden och med stöd av dem utfärdade föreskrifter som skall tillämpas med stöd av 22 kap. 2 §.

4 §

Om betalning och indrivning av kostnader som åsamkats den myndighet som med stöd av 3 § fått rätt till tvångsutförande gäller 17 § viteslagen. Har rätten till tvångsutförande givits miljövårdsnämnden, tillämpas den nämnda paragrafen dock på samma sätt som i ett ärende där beslut om tvångsutförande fattats av en kommunal myndighet. Har rätten till tvångsutförande givits en enskild, tillämpas paragrafen på indrivningen av kostnader.

-----
8 a §

Förfaller i enlighet med 2 kap. 12 § ett tillstånd, med stöd av vilket verkställt en sådan ägoreglering som avses i lagen om ägoregleringar på grund av vattendragsprojekt, skall vatten- och miljödistriktet underrätta lantmäteribrå, som skall förordna om ny ägoreglering. Om förrättningen gäller på motsvarande sätt 19 kap. 5 a § 3 mom.

Denna lag träder i kraft den 1 september 1992.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

Beslut om inrättande av allmänna farleder som sjöfartsstyrelsen har fattat innan denna lag träder i kraft förblir gällande och på farlederna tillämpas vad vattenlagen stadgar om offentliga farleder.

RP 42/92

MiUB 4/92

Helsingfors den 20 juli 1992

Republikens President
MAUNO KOIVISTO

Justitieminister Hannele Pokka